

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PETI ODJEL

ODLUKA

Aplikacija br. 67618/09
Stevan STEVANČEVIĆ
protiv Bosne i Hercegovine

Evropski sud za ljudska prava (Peti odjel), zasjedajući dana 10.01.2017. godine kao Vijeće u sljedećem sastavu:

Erik Møse, *predsjednik*,
Angelika Nußberger,
Ganna Yudkivska,
André Potocki,
Faris Vehabović,
Síofra O'Leary,
Carlo Ranzoni, *sudije*,

i Milan Blaško, *zamjenik registrara Odjela*,

povodom navedene aplikacije podnesene dana 22.10.2009. godine, imajući u vidu izjašnjenje tužene države, kao i odgovor aplikanta, nakon vijećanja, odlučio je kako slijedi:

ČINJENICE

1. Aplikant, g. Stevan Stevančević, državljanin je Bosne i Hercegovine i Srbije, rođen 1945. godine, koji živi u Igalu, u Crnoj Gori. Pred Sudom ga je zastupao g. G. Latinović, advokat iz Igala.

2. Vladu Bosne i Hercegovine („Vlada“) zastupala je njena tadašnja zastupnica, gđa M. Mijić.

3. Nakon što je obaviještena o pravu da intervenira u ovom postupku (član 36. stav 1. Konvencije i pravilo 44. Pravila Suda), vlada Srbije je odgovorila da neće koristiti to pravo.

A. Relevantna pozadina slučaja

4. Aplikant je bio oficir JNA, oružanih snaga bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Ovaj predmet odnosi se na njegov pokušaj da se vrati u posjed svoga prijeratnog stana u Sarajevu.

5. Detaljnije informacije o stanovima u društvenoj svojini, vojnim stanovima i uključenosti stranih oružanih snaga u ratni sukob u Bosni i Hercegovini u periodu 1992-95, date su u presudama *Đokić protiv Bosne i Hercegovine*, br. 6518/04, tačke 5-17, od 27.05.2010, te *Mago i drugi protiv Bosne i Hercegovine*, br. 12959/05, 19724/05, 47860/06, 8367/08, 9872/09 i 11706/09, tačke 5-8, od 3.05.2012. godine.

B. Okolnosti predmeta

6. Činjenice ovog predmeta, kako su ih prezentirale strane, mogu se sažeti na sljedeći način.

7. Aplikantu je 1984. godine dodijeljeno stanarsko pravo na vojni stan u Sarajevu.

8. Dana 13.02.1992. godine on je otkupio taj stan u skladu sa Zakonom o stambenom obezbjeđivanju u JNA iz 1990. godine, plativši punu otkupnu cijenu stana u iznosu od 595.066 jugoslovenskih dinara (oko 7.067 njemačkih maraka (DEM) u to vrijeme).

9. Kada se 19.05.1992. godine JNA formalno povukla iz Bosne i Hercegovine, aplikant je svoju vojnu karijeru nastavio u oružanim snagama VJ¹ i napustio Sarajevo. Njegova vojna služba okončana je 1999. godine.

1. Postupak povrata stana

10. Za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini u periodu 1992-95, stanovi onih koji su izbjegli proglašavani su „napuštenim“ i dodjeljivani novim stanarima (vid *Mago i drugi*, citiran gore u tekstu, tačka 53). Dana 7.09.1998. godine aplikant je aplikant je podnio zahtjev za povrat stana u nadležnom organu uprave u Kantonu Sarajevo.

11. Nakon vraćanja predmeta na ponovni postupak iz procesnih razloga, njegov zahtjev je odbijen dana 14.11.2002. godine prema članu 3a Zakona o prestanku primjene Zakona o napuštenim stanovima iz 1998. godine. Dana 28.07.2003. godine, nadležno ministarstvo Kantona Sarajevo potvrdilo je to rješenje.

12. Dana 25.09.2006. godine, povodom zahtjeva za sudsko preispitivanje, Kantonalni sud u Sarajevu („Kantonalni sud“) je potvrdio drugostepenu odluku od 28.07.2003. godine.

¹ VJ oružane snage Savezne Republike Jugoslavije, osnovane su dana 20.05.1992. godine. Saveznu Republiku Jugoslaviju naslijedila je Srbija 2006. godine.

13. Dana 10.06.2009. godine, Ustavni sud Bosne i Hercegovine („Ustavni sud“) odbio je ustavnu apelaciju koju je podnio aplikant i potvrdio sporne odluke.

2. Postupak pred Domom za ljudska prava i Komisijom za ljudska prava

14. Dana 11.02.2001. godine, aplikant se žalio Domu za ljudska prava (domaće tijelo za zaštitu ljudskih prava, osnovano prema Aneksu 6. Daytonskog mirovnog sporazuma) zbog nemogućnosti da se vrati u posjed svoga prijeratnog stana. On se pozvao na član 6. Konvencije i član 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

15. Dana 12.05.2005. godine, Komisija za ljudska prava (pravni sljednik Doma za ljudska prava) utvrdila je povredu člana 6. Konvencije zbog dužine postupka i u vezi s tim dodijelila aplikantu 1.000 konvertibilnih maraka (KM; približno 500 eura (EUR)) na ime nematerijalne štete. U vezi s pritužbom prema članu 1. Protokola br. 1, Komisija je zaključila da je uplitanje u pravo aplikanta na mirno uživanje imovine bilo opravdano. Međutim, Komisija je naredila Vladi Federacije Bosne i Hercegovine da osigura pravo aplikanta na naknadu za njegov prijeratni stan, kako je predviđeno članom 39.e Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo iz 1997. godine, bez odgađanja, a najkasnije u roku od tri mjeseca od dostavljanja te odluke.

16. Dana 5.07.2005. godine, vlada Federacije Bosne i Hercegovine zatražila je da joj aplikant dostavi podatke za kontakt i broj bankovnog računa kako bi mu isplatila dodijeljenu naknadu. Aplikant je dostavio te podatke.

17. Dana 28.01.2006. godine, aplikant se žalio Ustavnom sudu na odluku Komisije za ljudska prava od 12.05.2005. godine. Dana 14.03.2006. godine, Ustavni sud se oglasio nenadležnim za razmatranje tog predmeta.

3. Parnični postupak o valjanosti ugovora o otkupu

18. Dana 5.07.2004. godine, aplikant je pokrenuo postupak pred Općinskim sudom u Sarajevu („Općinski sud“) sa zahtjevom da se utvrdi valjanost ugovora o otkupu od 13.02.1992. godine (vidi tačku 8. gore u tekstu) i da se izvrši upis njegovog prava vlasništva na stan u zemljišnu knjigu.

19. Dana 19.06.2005. godine, Općinski sud je proglasio ugovor o otkupu pravno valjanim. Međutim, on je odbio aplikantov zahtjev za upis prava vlasništva na stanu. Prema Zakonu o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo iz 1997. godine, osobe koje su kao aplikant, ostale u službi stranih oružanih snaga nakon rata koji se vodio u periodu 1992-95, nisu imale pravo na povrat prijeratnog vojnog stana i upis vlasništva, ali su imale

pravo na naknadu. Dana 19.11.2008. godine Kantonalni sud je potvrdio tu presudu.

C. Okolnosti predmeta kako ih je prezentirala Vlada

20. Vlada nije osporila činjenice koje je iznio aplikant. Međutim, Vlada je prezentirala sljedeće dodatne informacije.

21. Dana 20.04.2007. godine, aplikant je primio iznos od 42.085,04 KM (približno 21.496,24 EUR) kao naknadu za svoj prijeratni stan u skladu sa članom 39.e Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo iz 1997. godine kako je naredila Komisija za ljudska prava (vidi tačku 15. gore u tekstu). Navedeni iznos je prebačen na njegov bankovni račun u Crnoj Gori.

D. Relevantno domaće pravo i praksa

22. Pregled relevantnog domaćeg prava i prakse dat je odluci *Aleksić protiv Bosne i Hercegovine* (br. 38233/05, tačke 16-18, 3.02.2015. godine).

PRITUŽBE

23. Pozivajući se na član 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, aplikant se žalio zbog nemogućnosti da se vrati u posjed svoga prijeratnog stana. On je dalje tvrdio da sporna situacija predstavlja neosnovano ometanje njegovog prava na poštovanje doma, sadržanog u članu 8. Konvencije. Konačno, aplikant se žalio prema članu 6. Konvencije zbog ishoda postupka za povrat stana u posjed.

PRAVO

24. Vlada je tvrdila da aplikant nije iznio sve činjenice od značaja za njegove pritužbe. Konkretno, on je propustio informirati Sud o naknadi koju je primio za svoj prijeratni stan. Vlada je stoga tvrdila da je aplikant zloupotrijebio pravo na podnošenje aplikacije, te da stoga njegovu aplikaciju treba proglasiti nedopuštenom u skladu sa članom 35. tačke 3. (a) i 4. Konvencije. Vlada je dalje prigovorila da aplikant nije poštovao šestomjesečni rok iz člana 35. stav 1. Konvencije. Konačnu odluku povodom njegovih pritužbi donijela je Komisija za ljudska prava 12.05.2005. godine, a aplikacija je podnesena 22.10.2009. godine.

25. Aplikant je istakao da je prvi put saznao za isplatu naknade iz izjašnjenja Vlade. Nakon toga je kontaktirao svoju banku koja mu je potvrdila da je dana 20.04.2007. godine, na njegov račun prebačen iznos od 42.085,04 KM. U vezi sa prigovorom Vlade da je aplikacija neblagovremena, aplikant je naveo da je konačnu odluku u njegovom predmetu donio Ustavni sud, dana 10.06.2009. godine.

26. Sud podsjeća na pravilo 47. stav 7. Pravila Suda prema kojem su aplikanti dužni informirati Sud o svim okolnostima od značaja za aplikaciju. Aplikacija može biti odbačena zbog zloupotrebe prema članu 35. stav 3. Konvencije, između ostalog, ako je svjesno zasnovana na netačnim činjenicama (vidi, među ostalim izvorima, *Keretchashvili protiv Gruzije* (odl.), br. 5667/02, 2.05.2006; *Drijfhout protiv Holandije* (odl.), br. 51721/09, 22.02.2011; i *Puusep protiv Estonije* (odl.), br. 67648/10, 7.01.2014). Nepotpune informacije, koje su samim tim i obmanjujuće, mogu također predstavljati zloupotrebu prava na podnošenje aplikacije, posebno ukoliko se informacija odnosi na samu suštinu predmeta, a nije dato dostatno objašnjenje za propust da se ta informacija dostavi (vidi *Predescu protiv Rumunije*, br. 21447/03, tačke 25. i 26., 2.11.2008., te *Gross protiv Švicarske* [GC], br. 67810/10, tačka 28., ESLJP 2014). Nadalje, Sud ponavlja da zadatak Suda ne može biti da se bavi nizom neutemeljenih pritužbi ili drugim očigledno neprimjerenim ponašanjem aplikanta ili njihovih zastupnika koje Sudu stvaraju suvišan posao, nespojiv s njegovom pravom funkcijom prema Konvenciji (vidi *Radnička partija Gruzije protiv Gruzije* (odl.), br. 9103/04, 22.05.2007, i *Petrović protiv Srbije* (odl.), br. 56551/11 i dr., 18.10.2011).

27. Vraćajući se na predmetni slučaj Sud napominje da je 12.05.2005. godine Komisija za ljudska prava ispitala meritum pritužbi aplikanta i utvrdila povredu člana 6. Konvencije zbog dužine postupka za vraćanje u posjed. U vezi s tim, aplikantu je dodijeljeno 1.000 KM na ime nematerijalne štete. Iako je Komisija zaključila da nije došlo do povrede prava aplikanta iz člana 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju, ona je ipak naredila Vladi Federacije Bosne i Hercegovine da osigura nadoknadu za njegov prijeratni stan u skladu s važećim zakonom. Ubrzo nakon toga, Vlada Federacije je zatražila od aplikanta da dostavi svoje podatke o kontaktima i broju bankovnog računa radi izvršenja odluke od 12.05.2005. godine. Dana 20.04.2007. godine, naknada u iznosu od 42.085,04 uplaćena je na bankovni račun aplikanta u Crnoj Gori.

28. U svojoj aplikaciji podnesenoj dana 22.10.2009. godine, aplikant se žalio zbog nemogućnosti da se vrati u posjed svoga prijeratnog stana iako je, više od dvije godine prije podnošenja aplikacije, primio naknadu za taj stan. Sud primjećuje da je iznos naknade koja je isplaćena aplikantu značajno viši od iznosa koji je on realno platio za taj stan (vidi tačke 8. i 21. u tekstu gore). U tom smislu, naknada je bila dovoljna za bilo koju materijalnu štetu koju je aplikant pretrpio zbog nemogućnosti da se vrati u

posjed stana. U svom odgovoru na izjašnjenje Vlade aplikant je tvrdio da nije znao da mu je isplaćena naknada. Čak i ako je tako, aplikant je ipak znao za odluku Komisije za ljudska prava od 12.05.2005. godine. Sud napominje da on nije naveo bilo kakav razlog zbog kojeg je mislio da ta odluka neće biti izvršena. Kako izgleda, ni aplikant, niti njegov zastupnik, pravnik po profesiji, nisu prije obraćanja ovom Sudu provjerili da li je isplaćena naknada na bankovni račun u Crnoj Gori o kojem je aplikant dostavio podatke Vladi Federacije. Sud primjećuje da je u velikoj mjeri nevjerovatno, s obzirom na iznos o kojem je riječ, da aplikant nije provjeravao svoj račun, te da nije znao da je na njega prebačen toliki iznos novca.

29. Sud stoga smatra da je postupanje aplikanta nespojivo sa svrhom prava na podnošenje pojedinačne aplikacije kako propisuje Konvencija, te da je ono u značajnoj mjeri ometalo pravilno vršenje funkcije Suda. Nadalje, advokati moraju razumjeti da, uzimajući u obzir dužnost Suda da ispituje navode o povredama ljudskih prava, oni moraju pokazati visok stepen profesionalne razboritosti i konstruktivne saradnje sa Sudom, na način da ga poštede od podnošenja besmislenih pritužbi, te da se i prije pokretanja postupka, kao i nakon toga, moraju savjesno upoznati sa svim detaljima predmeta, pažljivo se pridržavati svih relevantnih pravila postupka, te isto zahtijevati i od svojih klijenata. U suprotnom, zloupotreba resursa Suda, bilo svjesno ili kao posljedica nemara, može narušiti vjerodostojnost rada advokata u očima Suda i čak, ukoliko se to dešava sistematski, može dovesti do izricanja zabrane zastupanja aplikantima pojedinim advokatima u skladu sa pravilom 36. tačka 4.(b) Pravila Suda (vidi također *Petrović*, citiran gore; *Bekauri protiv Gruzije* (preliminarni prigovor), br. 14102/02, tačka 24, 10.04.2012; i *Buzinger protiv Slovačke* (odl.), br. 32133/10, tačka 24, 16.06.2015).

30. U svjetlu navedenog, Sud smatra da je prigovor Vlade osnovan i da predmetna aplikacija predstavlja zloupotrebu prava na podnošenje pojedinačne aplikacije u smislu člana 35. tačka 3.(a) *in fine* Konvencije. Ona se stoga mora odbaciti prema članu 35. tačke 3.(a) i 4. Konvencije.

Iz navedenih razloga, Sud jednoglasno,

Proglašava aplikaciju nedopuštenom.

Sačinjeno na engleskom jeziku i dostavljeno u pisanom obliku dana 02.02.2017. godine.

Milan Blaško
zamjenik registrara

Erik Møse
predsjednik